

Innst. 85 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Dokument 8:101 S (2011–2012)

Innstilling fra næringskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Harald T. Nesvik og Bård Hoksrud om at det utarbeides en stortingsmelding om industriens rammebetingelser

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Norge har store naturressurser, lang industrihistorie, god bedriftskultur, kompetent, ansvarlig arbeidskraft og mye kapital. Norges olje- og gassnæring har vokst med store oppgaver og er verdensledende. Aktiviteten har løftet med seg leverandøriindustrien til en stor eksportrettet næring. Den har også vært en katalysator for utvikling av norsk IKT-næring.

Stortinget har blant annet behandlet fiskerimelding, landsbruksmelding, forskningsmelding og petroleumsmelding. Av uforståelige grunner har det ikke vært noen industrimelding til behandling. Potensialet, men også utfordringene, er av en slik karakter at det ville vært naturlig at Stortinget fikk en industrimelding til behandling.

En slik industrimelding må omhandle langt mer enn debatten om statlig eierskap. Den må se på de økonomiske rammevilkårene, infrastrukturtilgang, stabil energiforsyning, miljøregelverk, utdanningsinstitusjoner for rekruttering og regelverket generelt for næringsutøvelse. Både krafttilgang og klimapolitikk vil påvirke norsk industris konkurransesituasjon. Behovet for flere ingeniører er prekært og må avklares for å fjerne uro i industrimiljøene når det gjelder tilgang til kvalifisert arbeidskraft. Tilsvarende må

forskningspolitikken være tilrettelagt for teknolog utvikling og implementering med utgangspunkt i norske miljøer.

Ifølge Norsk Industris konjunkturrapport for 2012 er det en todeling av norsk industri som har utviklet seg over tid og som forventes å forsterke seg de kommende år. Olje- og gassnæringens offshorevirksomhet opplever formidabel vekst med stabilt høy oljepris, mens andre tradisjonelle næringer sliter tungt med høye kostnader og et eksportmarked som utvikler seg negativt.

Det må startes en opprydding og avvikling av særnorske skatter og avgifter som gir virksomheter i Norge konkurranseulempes og gir tap av arbeidsplasser og utflytting som resultat. Særlig gjelder dette på miljøområdet der det eksisterer flere tilfeller av doble virkemidler.

Næringslivet etterlyser tilgang på risikokapital generelt og privat kapital spesielt. Lavere skatt vil gi grunnlag for mer privat risikokapital. Det er viktig med et godt samspill mellom offentlig og privat kapital, og derfor mener forslagsstillerne det er viktig å videreutvikle fond-i-fond-modellen med flere fond som Argentum, samt at det etableres nye landsdekkende såkornfond for å styrke kapitaltilgangen i tidlig fase.

Det er videre et stort behov for utbyggig av veinettet i Norge, blant annet for å sikre at eksportbedriftene når frem til markedene og at det skal være mulig å ta hele landet i bruk for næringsvirksomhet.

Forslagsstillerne mener det er behov for en helhetlig presentasjon av industriens utfordringer og behov for moderniserte rammebetingelser med bakgrunn i den usikre situasjonen for verdensøkonomien.

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om industriens rammebetingelser.»

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Lillian Hansen, Arne L. Haugen, Ingrid Heggø og lederen Terje Aasland, fra Framskrittspartiet, Per Roar Bredvold, Harald T. Nesvik og Torgeir Trældal, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Svein Flåtten og Elisabeth Røbbeck Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Alf Egil Holmelid, fra Senterpartiet, Irene Lange Nordahl, og fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen Eide, viser til at Norge har en lang industrihistorie. Basert på bruk av naturgitte forutsetninger og høy kompetanse har industrien i stor grad bidratt til å legge grunnlaget for det velferdssamfunnet vi har i dag.

Komiteen peker på at industrien er viktig for verdiskaping og arbeidsplasser, og også for utvikling av ny teknologi som trengs for å skape et mer miljøvennlig samfunn.

Komiteen peker på at store deler av industrien konkurrerer i et internasjonalt marked, og det er viktig at industriens vilkår i Norge er på linje med vilkårene i konkurrerende land for ikke å svekke bedriftenes konkurransevne og få som konsekvens at virksomheter legges ned eller fortrenses av nyetablert kapasitet i land med bedre rammevilkår. Det kan føre til tap av arbeidsplasser, verdiskaping, bosetting, kompetanse og teknologiutvikling.

Komiteen peker på at den økonomiske utviklingen i Europa har blitt en utfordring for eksportrettet næringsliv. Sammen med endringer i det globale konkurransebildet innebærer dette utfordringer for viktige industrinæringar og enkeltbedrifter.

Komiteen mener det er viktig å føre en helhetlig politikk som sikrer nåværende og fremtidig industriell aktivitet i Norge.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, legg til grunn at industrien framleis skal vera ein viktig del av norsk økonomi, og støttar regjeringa sin ambisjon om at norske industrinæringar også i åra framover skal vera leiande innanfor sine bransjar og nisjar i den stadig sterkare internasjonale konkurransen.

Fleirtalet er innforstått med at den kostnadsmessige konkurransevna er avgjerande for konkurranseutsett industri, og at ein stabil kronekurs er særskild viktig.

Fleirtalet støttar statsråden, jf. brev til komiteen datert 16. mai 2012 (lagt ved innstillinga), i at det er viktig med ein føreseieleg økonomisk politikk som fremmar stabil økonomisk utvikling, og at dette

er avgjerande for at industrien og andre konkurranseutsette næringar kan utvikla seg i Noreg.

Fleirtalet viser til at regjeringa arbeider med eit breitt spekter av problemstillingar av betydning for industrien spesielt og næringslivet meir generelt, og at regjeringa allereie jobbar med mange gode tiltak.

Fleirtalet viser til at regjeringa har sett i verk ei rekke tiltak for å betra industrien sine kraftvilkår, inkludert utbygging av ny kraft, planlagde nettinvesteringar og sikring av god kraftbalanse. Det har òg kome særskilte tiltak retta mot kraftintensiv industri, som garantiordninga for kraftintensiv industri sine kraftkjøp og støtteordninga for bedrifter i eit innkjøpskonsortium for kraft. Fleirtalet viser vidare til viktige ordningar som er iverksett som medverkar til å utvikle berekraftig industri, slik som miljøteknologiordninga i Innovasjon Norge, og Klimateknologifondet i ENOVA.

Fleirtalet har merka seg at statsråden vurderer behovet fortløpande for ei eiga melding til Stortinget om næringspolitikk og/eller industri. Fleirtalet støttar dette.

Fleirtalet ber om at framlegget vert lagt ved møteboka.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Stortinget blant annet har behandlet fiskerimelding, landbruksmelding, forskningsmelding og petroleumsmelding, men at det ikke har blitt lagt frem en industrimelding for Stortinget.

Sett i lys av industriens enorme potensial, men også de utfordringene som industrien nå møter, mener disse medlemmer at det er behov for en stortingsmelding om industriens rammebetingelser, og ber om at regjeringen fremmer en slik melding i løpet av inneværende periode.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om industriens rammevilkår i løpet av inneværende periode.»

Disse medlemmer er bekymret for todelingen av norsk industri som har utviklet seg over tid, og som forventes å forsterkes de kommende år. Deler av industrien må leve med et svært høyt kostnadsnivå og et eksportmarked som utvikler seg i negativ retning. Det er på høy tid å se på helhetlige virkemidler for å styrke konkurransekraften til norsk industri. Det er i dag vanskelig å se helheten i regjeringens industripolitikk, og det er et behov for nye ideer og bedre løsninger.

3. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen fremme en stortingsmelding om industriens rammevilkår i løpet av inneværende periode.

4. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:101 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Harald T. Nesvik og Bård Hoksrud om at det utarbeides en stortingsmelding om industriens rammebetingelser – vedlegges protokollen.

Oslo, i næringskomiteen, den 22. november 2012

Terje Aasland

leder

Rigmor Andersen Eide

ordfører

Vedlegg**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til næringskomiteen, datert 16. mai 2012****Representantforslag nr. 8:101 S (2011–2012)**

Representantene Solvik-Olsen, Nesvik og Hoksrud fremmer i representantforslag nr. 8:101 S (2011–2012) forslag om at det utarbeides en stortingsmelding om industriens rammebetingelser. Forslagstillerne mener at det er behov for en helhetlig presentasjon av industriens utfordringer. De mener at det er behov for moderniserte rammebetingelser for industrien.

Situasjonen i norsk økonomi og næringsliv er generelt sett god. De ti siste årene har vi hatt produktivtvekst, høy sysselsetting og lav ledighet i norsk næringsliv. Den økonomiske utviklingen i Europa har likevel blitt en utfordring for eksportrettet næringsliv. Sammen med endringer i det globale konkurransebildet, innebærer dette utfordringer for viktige industrinæringer og enkeltbedrifter. Petroleumsrelaterte norske næringer har en god situasjon i dag og gode utsikter i årene fremover. Som Norsk Industri understreket da de la fram sin årlige konjunkturrapport i februar i år, kan det bli en særlig utfordring at ulike deler av norsk næringsliv på denne måten utvikler seg forskjellig.

Regjeringen legger til grunn at industrien fortsatt skal utgjøre en viktig del av norsk økonomi. Industrien er en viktig bidragsyter for å opprettholde velferdssamfunnet, gjennom effektiv produksjon av lønnsomme produkter. Regjeringen har som ambisjon at norske industrinæringer også i årene fremover skal være blant de ledende innenfor sine bransjer og nisjer i den stadig sterkere internasjonale konkurransen. For konkurranseutsatt industri er den kostnadsmessige konkurranseevnen avgjørende i så måte. I den forbindelse er en stabil kronekurs viktig. Tross gjentatte rentekutt fra Norges Bank det siste halvåret er kronen fortsatt sterkere enn i fjor. De siste årene har en styrking av kronekursen bidratt til redusert kostnadsmessig konkurranseevne. Regjeringen vil snu denne trenden ved å føre en forutsigbar økonomisk politikk som fremmer en stabil økonomisk utvikling. Regjeringen ser dette som avgjørende for

at industrien og andre konkurranseutsatte næringer kan videreutvikle seg i Norge.

I arbeidet med klima- og energispørsmål er hensynet til industrien viktig. Klimautfordringene krever at det iverksettes tiltak som reduserer klimautslippene både globalt og nasjonalt. Vi må imidlertid være oppmerksom på faren for karbonlekkasje. Norge er ikke tjent med at utslippsmålene nås som følge av utflytting av industrien til land der utslipp ikke koster noe. Regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å bedre industriens kraftvilkår, inkludert utbygging av ny kraft, sikring av god kraftbalanse og særskilte tiltak rettet mot kraftintensiv industri.

Regjeringen vil legge til rette for et nyskapende næringsliv som leverer framtidrettede, kunnskapsbaserte løsninger. Et utgangspunkt for satsingen på blant annet FoU, kompetanse og miljøteknologi er at vi skal bidra til å møte industriens behov og utfordringer.

Regjeringen har også lagt fram eller arbeider med en rekke konkrete framlegg som har vesentlig betydning for industrien. Det gjelder blant annet klimameldingen som nylig er presentert, petroleumsmeldingen fra i fjor, stortingsmeldingen om utbygging av strømmettet fra mars i år og arbeidet med nasjonal transportplan. Vi la nettopp fram en stortingsmelding om Innovasjon Norge og SIVA, Verktøy for vekst og en lovproposisjon om etablering av Eksportkredit Norge. Vi arbeider med en gjennomgang av situasjonen for treforedlingsindustrien, og vi vil legge fram en egen strategi for mineralnæringen.

Regjeringen og Nærings- og handelsdepartementet arbeider således med et bredt spekter av problemstillinger av betydning for industrien spesielt og næringslivet mer generelt. Jeg vurderer forløpende behovet for en egen melding til Stortinget om industri- og/eller næringspolitikken. Hensiktsmessigheten av et slikt særskilt framlegg må imidlertid vurderes på bakgrunn av de mange andre tiltakene og framleggene fra regjeringen som er viktige for industrien. For industrien som for resten av næringslivet er det summen av rammebetingelser som er avgjørende for å utløse omstilling, vekst og verdiskaping.